

Iseljenici pomažu elektrifikaciju Majkova

Mato Mojaš

Poslijeratna izgradnja na području kotara Dubrovnik pokazala je velike uspjehe, među kojim se značajni rezultati ogledaju i u elektrifikaciji naselja, koji su uslov za svestraniji kulturni preobražaj naroda u selima, uslov boljeg i ugodnijeg života, mogućnosti ekonomskog uspona i kulturnog razvoja.

Prije rata godine 1939. u čitavom kotaru bila su samo tri mjesta elektrificirana, a poslije rata do ove godine elektrificirano je 107 većih mjesta i sela od ukupno 156 naselja koliko ih ima na području kotara. Ranije je bilo samo 12 trafostanica sa svega 600 kilovata, a poslije rata sagrađeno je i opremljeno s odgovarajućim uređajima 136 novih trafostanica s ukupnom snagom od 32.000 kilovata. Potrošak u 1939. godini iznosio je 1,700.000 kilovatsati električne energije, a u 1961. godini iznosit će preko 30 milijuna kilovatsati. Preko 80% domaćinstava u kotaru koristi električnu struju.

Ovi podaci najbolje govore kojom se brzinom izgrađivala dalekovodna i lokalna električna mreža i koliko je sredstava uložila zajednica za opći napredak. Ovo pokazuje da kotar Dubrovnik ide uporedo s ostalim krajevima naše zemlje, koji se u svim granama privrednog, kulturnog i društvenog života razvijaju i unapređuju.

U ovim naporima uložili su sredstva Narodni odbor kotara, Narodni odbori općina, elektroprivredno poduzeće »Elektrojug« i narod, a u mnogim naseljima elektrifikaciju su pomagali i naši iseljenici, kao npr. u Dubi (Trpani), Orašcu, Petrovom selu, Postranju, Čibači i Banićima.

Uložili su se mnogi naponi, ali narod je doprinio svoj udio svijestan koristi koju mu pruža električna struja. To su shvatili i naši iseljenici.

Uređuju se i osvjetljuju se domovi, nabavljaju se električni štednjaci, radio aparati, glačala na struju, strujne peći itd. Dimne komine zamjenjuju uređene i ugri-jane kuhinje, stare uljanice i petrolejske lampe zamjenjuje električno svjetlo. Jednom riječju ljudi su odahnuli i doživljuju preporođenje u svojim domaćinstvima i seoskom životu. Javna rasvjeta omogućuje im slobodno kretanje kroz sela. Ranije zamračena područja sada su

rasvjetljena i pružaju sasvim drugi izgled u noći. Sredstva se i dalje ulažu i zavladao je pravo natjecanje tko će prije rasvjetliti svoje domove.

Majkovčani su selili najviše u Californiju i veći se broj tamo i danas nalazi s potomcima. Vežu ih uspomene na majkovske brežuljke, sjećaju se svojih mladenačkih uspomena i dana koje su provodili na paši, na obroncima Torca, Neprobića, Grdanji, Planikova brda, u gajevima do puta. Sjećaju se razgovora, priča, susreta i onih dječjih sastanaka kada su se igrali »na kamačaka« a zimi na sijelima u kominima uz vatru »na prstena«. Nijesu im izbljedile ni uspomene u kolu. Mnogo ih štosta podsjeća, kao i one teške prilike i tužni rastanci s roditeljima, rodbinom i uopće sa selom ikada su iseljavali i odlazili daleko u nepoznati svijet.

Oslobođenjem zemlje stvoreni su novi društveni odnosi koji su omogućili nagli razvoj industrije, privrede uopće, kulture i prosvjete, te unapređenje poljoprivrede, saobraćaja itd., pa su se i Majkovi trgli, pomalo se oslobađaju starog i koračaju u novi život. Djeca nakon svršenog osmogodišnjeg školovanja u svom mjestu i u Slanomu mogu nastaviti školovanje u srednjim i stručnim školama, odlaziti na izučavanje zanata, a omladinci se zaposliti u privredi. Mlade generacije malo i ostaju na selu, jer im ono s pasivnošću i brojem stanovništva ne može osigurati što žele, zato odlaze u škole i na razne zanate, jer im je u novoj Jugoslaviji osigurana budućnost.

Prilike se na selu također poboljšavaju, nema više dugova ni izrabljivanja od seoskih trgovčica i lihvara. Ljudi rade i misle na život. Posjećuju ih i dolaze na viđenje i iseljenici, ili se interesiraju za njihov rad. Kad su saznali za akciju na elektrifikaciji Majkova rado su i sami počeli sakupljati priloge. Elektrifikacijom svoga područja stanovništvo Majkova slavi danas veliki uspjeh, ljudi su zadovoljni i radosni što su doživjeli te sretne dane.

Narodni odbor kotara, Narodni odbor općine Dubrovnik, elektroprivredno poduzeće »Elektrojug« utrošili su za dalekovod koji je postavljen kroz Majkove devet milijuna dinara, za opremu tri trafostanice četiri milijuna dinara, a za lokalnu mrežu tri milijuna dinara.

Narod područja Majkova u novcu, materijalu i dobrovoljnoj radnoj snazi dao je za gradnju tri trafostanice milijun i pol dinara, a za nisko-naponsku mrežu sela dva milijuna dinara.

Iseljenici su svojim akcijama dali pomoć od ukupno 4.028 dolara.

Od toga za odlomak Majkovi Donji prikupljeno je 1728 dolara, a akciju sakupljanja proveo je Barbarus Pavo Petrov koji je 1960. godine otišao iz Majkova u posjetu svojim u Californiju. Njemu su pomagali u prikupljanju pomoći iseljenici Milovina Mato pok. Ivana i Lobrović Mića pok. Miha koji živi u Californiji. Pomoć su dali:

1. Barbarus Pavo pok. Pava, rođ. u Majkovima, živi u Californiji	100 dol.
2. Milovina Ivo pok. Iva, rođen u Majkovima, živi u Californiji	100 "
3. Milovina Mato pok. Iva, rođ. u Majkovima, živi u Californiji	100 "
4. Lobrović Mića, pok. Miha, rođ. u Majkovima, živi u Californiji	100 "
5. Gjenović Jele rođ. Milovina, i sinovi, rođ. u Majkovima, žive u Californiji	125 "
6. Vidović Mare rođ. Kraljević, u Majkovima, živi u Californiji	75 "
7. Milovina Jele rođena Jelić, u Trnovi, živi u Californiji	75 "
8. Domaćin Antun pok. Antuna, rođ. u Majkovima, živi u Californiji	70 "

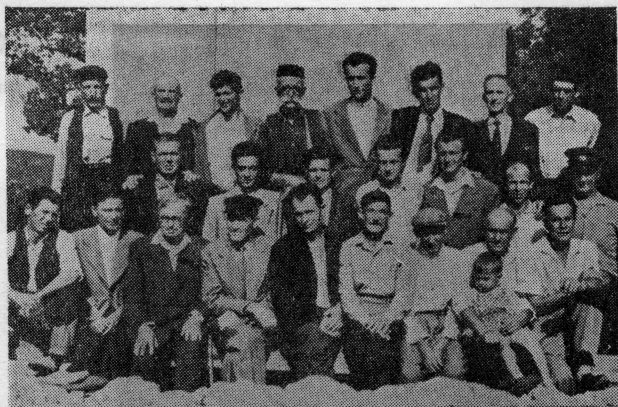
Spomen ploča na trafostanici iseljenicima Grbljave

9. Carević Antun pok. Ivana, rođ. u Majkovima živi u Californiji	50	„
10. Carević Nikola pok. Ivana, rođ. u Majkovima, živi u Californiji	50	„
11. Vojvoda Klare, rođ. Carević, u Majkovima, živi u Californiji	50	„
12. Lopina Antun, pok. Antuna, rođ. u Majkovima, živi u Californiji	100	„
13. Carević Ivan pok. Nikole, rođ. u Californiji, živi u Californiji	100	„
14. Kličan Mare rođ. Lobrović, u Majkovima, živi u Californiji	50	„
15. Lobrović Ivan pok. Ivana, rođ. u Majkovima, živi u Californiji	50	„
16. Tepšić Mare rođ. Kljunak, u Majkovima, živi u Californiji	25	„
17. Milovina Ivo pok. Nika, rođ. u Majkovima, živi u Californiji	15	„
18. Bogdan Petar rođ. u Župi dubrovačkoj, živi u Californiji	10	„
19. Gjenović Mare rođena Tepšić, u Majkovima, živi u Californiji	3	„
20. Markez Jele rođ. Dogo, u Majkovima, živi u Californiji	5	„
21. Radić Kate rođ. Stahor, u Majkovima, živi u Californiji	20	„
22. Bujak Ilija pok. Đura, rođ. u Majkovima, živi u Californiji	100	„
23. Peraica Stjepo Markov, rođ. u Majkovima, živi u Chicago	50	„
24. Bujak Milton pok. Nika, rođ. u Californiji, živi u Californiji	50	„
25. Jemin Ivo pok. Vlaha, rođ. u Majkovima, živi u Californiji	30	„
26. Kraljević Ivo pok. Pera, rođ. u Majkovima, živi u Californiji	25	„
27. Dolina Ane rođ. Popina, u Majkovima, živi u Chicago	25	„
28. Dužanica Kate rođ. Lobrović, u Majkovima, živi u Californiji	25	„
29. Prlenda Ane rođ. Carević, u Majkovima, živi u Californiji	25	„
30. Glumac Klare rođ. Carević, u Majkovima, živi u Californiji	20	„
31. Vrkić Jele rođ. Lobrović, u Majkovima, živi u Californiji	20	„
32. Vidović Jele rođ. Milovina, u Majkovima, živi u Californiji	20	„
33. Čelić Mare rođena Carević, u Majkovima, živi u Californiji	15	„
34. Carević Petar pok. Petra, rođ. u Californiji živi u Californiji	15	„
35. Sorić Jele rođ. Lopina, u Majkovima, živi u Californiji	15	„
36. Stahor Petar pok. Antuna, rođ. u Californiji, živi u Californiji	10	„
37. Mandalić Jakov, rođ. u Californiji, živi u Californiji	10	„

Svečano puštanje električne struje u upotrebu izvršeno je 1. maja 1961. uz slavlje naroda.

Za odlomak Gornji Majkovi prikupljeno je 1145 dolara. Ovu pomoć među svojim iseljenicima mještanima sakupili su Grčić Frano i Ljubić Ivo. Priloze su dali:

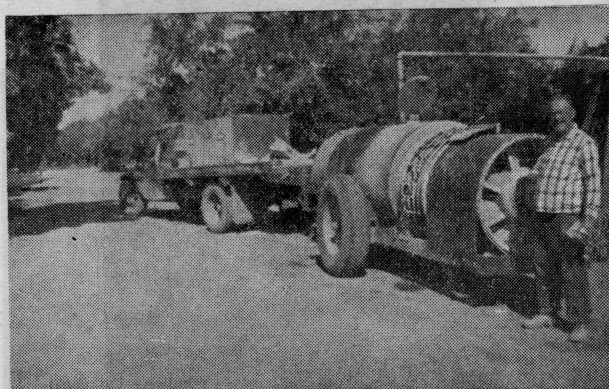
1. Grčić Frano rođ. u Majkovima, živi u Californiji	200	dol.
2. Ljubić Ivo rođ. u Majkovima, živi u Californiji	200	„
3. Oblizalo Mare ud. Pavlina, rođ. u Majkovima, živi u Californiji	50	„
4. Vidović Vicko rođ. u Majkovima, živi u Californiji	125	„
5. Jelavić Kate rođena Laznibat, u Majkovima, živi u Californiji	30	„

Mještani Grbljave na dan svečanosti elektrifikacije sela

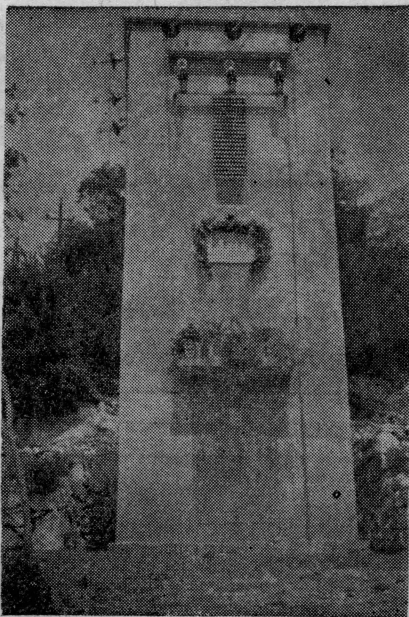
Spomen ploča na trafostanici u Majkovima Donjim

Miho Perušina pok. Miha na svojoj farmi u San Jose

Prva turneja Matice iseljenika Hrvatske u Dubrovniku

Trafostanica u Majkovima Donjim

Odbor za elektrifikaciju u Majkovima Donjim

6. Stahor Mare rođena Popović, u Majkovima, živi u Californiji	35	„
7. Carević Mare rođena Ljubić, u Majkovima, živi u Californiji	50	„
8. Pavlina Kate rođena Grčić, u Majkovima, živi u Californiji	50	„
9. Tepšić Mare rođena Kljunak, u Majkovima, živi u Californiji	10	„
10. Bujak Milton, rođ. u Californiji, živi u Californiji	50	„
11. Braća Milići, rođ. u Californiji, žive u Californiji	75	„
12. Kraljević Nikola, rođ. u Californiji, živi u Californiji	150	„
13. Laznibat Mare Nikole, rođ. u Californiji, živi u Californiji	25	„

14. Carević Pero, rođ. u Californiji, živi u Californiji	25	„
15. Hawler Marija, rođ. u Californiji, živi u Californiji	25	„
16. Stojanović Jele rođena Vidović, u Majkovima, živi u Californiji	15	„
17. Gjenović Petar, rođ. u Majkovima, živi u Californiji	20	„
18. Zec Kate, rođ. u Californiji, živi u Californiji	10	„

U Gornjim Majkovima puštena je električna struja na svečan način početkom lipnja 1961.

Godine 1960. posjetio je svoje rodno selo Grbljavu iseljenik Perušina Miho pok. Miha iz San Jose, koji se tada upoznao s planovima i željama stanovništva za elektrifikaciju, pa je na povratku izvršio prikupljanje pomoći među svojim zemljacima i poslao 1155 dolara.

Priloge su dali:

1. Perušina Niko, rođ. u Majkovima, živi u Californiji	25	dol.
2. Biskup Petar pok. Ivana, rođ. u Watsonville, živi u Californiji	150	„
3. Perušina Ivan pok. Pava, rođ. u Majkovima, živi u Californiji	150	„
4. Rajković Petar pok. Nikole, rođ. u Majkovima, živi u Californiji	150	„
5. Aksić Miho i Baldo, rođeni u Majkovima, žive u Californiji	150	„
6. Perušina Miho pok. Miha, rođ. u Majkovima, živi u San Jose	150	„
7. Rajković Đuro, rođ. u Majkovima, živi u Californiji	100	„
8. Perušina Antun, rođ. u Majkovima, živi u Californiji	50	„
9. Milić Vicko i Luka, rođ. u Californiji, žive u Californiji	50	„
10. Perušina Karle ud. Nikole, rođ. u Slanomu, živi u Californiji	30	„
11. Šišević Kate, rođ. u Majkovima, živi u Californiji	30	„
12. Perušina Ray i Donfort sinovi Miha, rođ. u San Jose, žive u San Jose	50	„
13. Perušina Mihael pok. Nikole, rođ. u San Jose, živi u San Jose	25	„
14. Radulović Mare, rođ. u Majkovima, živi u Californiji	10	„
15. Kljunak Mare rođena Papa, u Majkovima, živi u Californiji	15	„
16. Perušina Veronika pok. Stjepa, rođ. u Chicago, živi u Chicago	10	„
17. Zec Jele pok. Boža rođena Perušina, u Majkovima, živi u Californiji	10	„

Svečano puštanje električne struje u upotrebu izvršeno je u Grbljavi (odlomku Donji Majkovi) 4. veljače 1961. Stanovništvo Grbljave u znak zahvalnosti postavilo je spomen ploču na trafostanici s natpisom: »Ovu spomen ploču postaviše mještani sela Grbljave u znak zahvalnosti svojim iseljenicima iz SAD. Mihom Perušini pok. Miha i ostalim darovateljima za električnu mrežu dne 3. veljače 1961.«

Prema iznesenom ukupno za elektrifikaciju Majkova dao je Narodni odbor kotara, općine i »Elektrojug« 16 milijuna dinara. Stanovnici područja Majkova dali su tri i po milijuna dinara, a iseljenici 4.028 dolara (3.021.000.— dinara).

Sveukupno iznosi 22 i po milijuna dinara.

Želimo da se i buduće razvija suradnja, obostrano razumijevanje i uzajamno održavanje veza na korist i napredak iseljenika koji žive, u novoj domovini i naroda Jugoslavije.